

Halászat

A Magyar Söldmivvelésügyi Minisztérium
kiadványa

TARTALOM:

<i>Dr. Sivó Emil:</i> A magyar hal értékesítésének kérdése	49
<i>Id. Zimmer Ferenc:</i> A „Fogas“	53
Megnyílt az Őszi Vásár	54
<i>Mais József:</i> Halász mesterség	55
<i>Oeconomo György:</i> Szeptember havi teendők a tógazdaságokban	55
<i>Szalkay Sándor:</i> Pontyos tavaink hasznos mellékhalai	56
<i>Dr. Potocky Dezső:</i> Természetes vizeink jövője	57
<i>Dombý Béla:</i> Vándortanfolyamok	59
<i>Kóczán Lajos:</i> Néhány szó a halász nyugdíjról	62
Szövetkezeti hírek. — Újdonságok—Vegyesek. — Lap- szemle. — Halászélet. — Árjegyzés. — Szerkesztői üze- netek. — Hirdetések.	

HALÁSZAT

A MAGYAR FÖLDMIVELÉSÜGYI MINISZTERIUM KIADVÁNYA.
A HALÁSZAT MINDEN ÁGÁT FELÖLELŐ SZAKLAP.

Megjelenik egyelőre minden hó közepén.

I. (XLVI.) évfolyam.

Szerkesztőség:

Budapest, II., Herman Ottó-út 15.
Országos Halélettani és Szennyvízvizsgáló
Kísérleti Intézet.
Telefon: 161-158.

Kiadóhivatal:

Budapest, V., Kossuth Lajos-tér 11.
Magyar Földművelésügyi Minisztérium víz-
gazdálkodási ügyosztálya II. em. 289/b.
Telefon: 121-790, 122-750, 128-590, (35. m. á.)

Kéziratokat, szakkérdéseket és leveleket a szerkesztőség címére küldjük.

Az előfizetési és hirdetési ügyeket a kiadóhivatal intézi.

Előfizetési díj 1 évre belföldre 24.— Ft. külföldre 48.— Ft.

A hivatásos halászok (szövetkezeti és szakszervezeti tagok) és horgászok (MOHOSZ tagjai) valamint állami alkalmazottak és nyugdíjasok 50% kedvezményben részesülnek.

Postatakarékpénztári csekkszám: **10.094** HALÁSZAT szaklap, Budapest.

Szerkesztőbizottság:

Elnök: BORVENDÉG ERNŐ DR. miniszteri tanácsos,
a magyar földművelésügyi minisztérium vízügyi főosztályának főnöke.

Alelnök: Antos Zoltán miniszteri tanácsos,
a magyar földművelésügyi minisztérium vízgazdálkodási ügyosztályának vezetője.

Tiszteletbeli elnök: RÉPÁSSY MIKLÓS ny. államtitkár.

Tagok: Faragó Sándor felelős szerkesztő és felelős kiadó, a Balaton halászati felügyelője, Gaál Elemér műszaki tanácsos, az Országos Halászati Felügyelőség vezetője, Kóczán Lajos a Halászati Szövetkezeti Központ ügyvezető igazgatója, Maucha Rezső dr. egyetemi c. ny. rk. tanár, az Országos Halélettani és Szennyvízvizsgáló Kísérleti Intézet vezetője, Nádasdi Pál miniszteri osztályfőnök, a Magyar Állami Hal- és Nádgazdasági üzemek ügyvezető igazgatója, Sivó Emil dr., a Magyar Tógazdaságok és Halkereskedelmi Részvénytársaság vezérigazgatója, ifj. Szabó Zoltán dr. kísérletügyi I. o. fővegyész, szerkesztő, Tatár László a Magyar Országos Horgászszövetség alelnöke.

VARGA MIHÁLY

Szeged, Aradi-utca 4.

Telefon: 461. Sürgőny cím: Kender.

**Első magyar mechanikai
hálógyár kenderkikészítő és
kötélgyár.**

Gyárt: haláshálókat minden méretekben és szembőségben, komplett felszerelt húzóhálókat, emelő és dobóhálókat, varsákat, rákhálót, hal-tartó szákat, mindenfajta sporthálót, insléget, halászskóteleket, stb. Eredeti norvég horgók.

A magyar hal értékesítésének kérdése

A „Halászat“ franciaországi testvérlapja, a „*Bulletin de pisciculture*“ 1932-től kezdődően nyolc éven keresztül minden év őszen cikket kért tőlem a halértékesítés helyzetéről. A cikkeknek annak idején a következő címet adtam: „*A nemzetközi pontypiac helyzete.*“ A halértékesítés mai helyzetét találoan jellemzi, hogy ezt a címet már nem használhatom, mert sajnos, nemzetközi pontypiac ezidő szerint nincs.

Annak idején nemcsak abban nyilvánult meg a piac nemzetközisége, hogy magyar pontyot exportáltunk nyugatra Londonig, északra Tallinig és dél felé Balesztináig, hanem abban is, hogy éppen a magyar hal külföldi értékesítése érdekében valóságos nemzetközi tranzakciókat bonyolítottunk le. Így pl. Franciaországból, Svédországból és Törökországból halat vásároltunk a németországi magyar halértékesítő telepek részére, Jugoszláviából halat szállítottunk Franciaországba, stb., stb. Minderre ma természetesen nincs lehetőség és a halértékesítés gondjának megoldásánál első sorban a belföldi piacra és jó esetben — áldozatok árán — szerény keretű exportra gondolhatunk.

Beszéljünk elsősorban az exportlehetőségekről.

A lengyel piacot az élőponty számára még a háború kitörése előtt elvesztettük, mégpedig az ottani belső termelés nagymértékű fokozódása és az ott elérhető árak ezzel kapcsolatos leromlása következtében. Ennek folytán legfőbb piacunk *Németország* lett, amely például 1936-ban a magyar hal exportjának 50.5%-át, ca 5.200 q-át vett fel.

Ez a piac számunkra pillanatnyilag sajnos nem jön számításba! Ezzel a megállapítással már egymagában is rámutattunk exportlehetőségeink ezidőszereint lecsökkent voltának legfőbb okára. Kétségtelen, hogy a német lakosság ma nagyon is szívesen fogadná a magyar élőhalat és kétségtelen az is, hogy az ottani hatalmas fogyasztói réteg előbb-utóbb olyan vevőként fog jelentkezni a magyar piacon, amely meg is tudja fizetni az odaszállított élelmicikkeket. Ma azonban Németország oly mértékű élelmezési nehézségekkel küzd, hogy az elsőrendű életszükségletet képező cikkek importjára is alig gondolhat, mert egyszerűen nincs ezekért mivel fizetnie. *A magyar halpiac helyzete konszolidáltnak akkor lesz nevezhető, amikor ezt a fogyasztóréteget visszanyertük.*

Jelentékeny szerepet játszott a magyar hal vásárlásában *Ausztria* is. Az érdeklődés ma is megvan, eddig azonban az osztrák külkereskedelmi szervek a tárgyalások alkalmával elzárkóztak a magyar hal átvételétől, éppen azzal az indoklással, hogy ezirányú szükségletük nem olyan égető, hogy annak érdekében kompenzációs cikkeket szállíthatnának nekünk. *A helyzet ebben a viszonylatban kétségtelenül rövidebb idő alatt biztat javulással, mint a német piac felé, ezidőszereint azonban konkrét lehetőség még nincs a kezünkben.*

A *csehszlovák* piac korábban csak szerényebb szerepet játszott exportunkban, mai mértékkel mérve azonban számottevő mennyiséget, például 1930-ban 1.833 q élőpontyot ott is el lehetett helyezni. A jelenlegi helyzet ezen a vonalon már sokkal biztatóbb volna, hiszen olyan akadályok, mint Németország vagy Ausztria felé, itt nem jönnek tekintetbe. A nehézségek jelenleg az *árkérdés*nél mutatkoznak, amely a magyar mezőgazdasági export fellendülésének különben is általánosan ismert akadálya. *A csehszlovák piac részére* elsősorban a forint magas értékelése következtében drágák vagyunk és ha azok az erőfeszítések, amelyeket odairá-

nyuló *exportunk felvétele érdekében* teszünk, sikerre is fognak vezetni, *már eleve számolnunk kell azzal, hogy ez áldozatokkal fog járni.* Nincs reményünk arra, hogy a magyarországi árszínvonalnak megfelelő árat a csehszlovák piacon elérhetünk, tehát az az exportőr, aki ennek az üzletnek lebonyolítását vállalni fogja, előreláthatólag áldozatokat lesz kénytelen hozni.

Ha még megemlékezünk arról, hogy ugyancsak áldozatok árán néhány száz mázsa halnak *Svájcba* való kiviteléről is lehet szó, jelen pillanatban *fennálló exportlehetőségeinket ki is meritettük.* Távollabbi piacok bekapcsolása *egyelőre még lehetetlen, minthogy az élőhalszállítás túlságosan kényes és sok előfeltételt megkövetelő vállalkozás ahhoz, hogy a közlekedésileg még romokban heverő Németországon át vezető utakat igénybe vehetnők.*

Fentiekben már rámutattam arra, hogy fennálló exportlehetőségeink kihasználása is áldozatot kíván tőlünk az eladási ár szempontjából. Kérdés most már, vajjon szükséges és érdemes-e ezeket az áldozatokat vállalni. Erre a kérdésre *sürgősen* feleletet kell adnunk önmagunknak, mert a *lekésés veszélye nélkül* nem halaszthatjuk későbbi időre exporttárgyalásainkat. Jobb volna persze akkor döntenünk, amikor a magyar haltermés mennyisége már ismeretes lesz. De vizsgáljuk csak meg e tekintetben a helyzetet.

Tudvalevőleg haltenyésztésünk *elég g é* kecsegtető kilátások között kezdte meg az idej termelést, a növekvő szárazság és más bajok azonban a kilátásokat *fokozatosan* rontották. Még csak következtetésekre vagyunk utalva, de talán nem járunk messze az igazságtól akkor, ha a piaci haltermést a normális békeévek átlagának 40-50%-ára becsüljük. Ez pedig azt jelenti, hogy *a belföldi piacra mindenestre tudunk majd annyi halat szállítani, amennyit az a békeévekben felvett.* (Itt természetesen csak a tógazdasági pontytermelésre gondolok, mert a szabadvizekről az egyes piacokra kerülő halmennyiség mindig *elég g é* áttekinthetetlen volt.) Minthogy pedig a békebeli belföldi halpiac csak körülbelül 35%-át vette fel a termésnek, ebből az következik, hogy *a külföldi piacokra már akkor is szükségünk van,* amikor a békeévek haltermésének csak mintegy 50%-át tudjuk létrehozni (produkálni). Bár *a fősúlyt a belföldi piac felvevőképességének emelésére kell* a jövő szempontjából *fordítanunk,* nagyon rá leszünk utalva ezekre a piacokra a jövőben is, amikor *termelésünk, tógazdaságaink remélhetőleg* immár gyors ütemű rendbehozatalának befejeztével el fogja érni, sőt a *természet és haladást* hozó *k u t a t ó m u n k á n k* segítségével *meg is haladhatja* korábbi magas *színvonalát.*

További igen fontos mozzanat az is, hogy *a külföldi piacokért a termelő országok között erős verseny fog megindulni, sőt ez már folyamatban is van.* Olyan országok versenyével állunk szemben, melyeknek egy része, sajnos, *kedvezőbb viszonyok között és olcsóbban* termel, mint mi. Utalok e tekintetben *Jugoszláviára,* ahol a tógazdaságok minősége éppen a legfontosabb és legjelentékenyebb termelőhelyeken összehasonlíthatatlanul *jobb a mienknél* és a termelési költségek is jóval alacsonyabbak. Magyarországon csak *egyetlenegy* 2.000 holdon felüli kiterjedésű tógazdaság van, éppen a hortobágyi sziken, melynek gyengé természetes hozamáról szakértők előtt nem kell nyilatkoznom. *Jugoszláviában* hasonló terjedelmű tógazdaság *nem is egy van és azok természetes hozama körülbelül hatszorosa* a hortobágyinak. Ennek magyarázata az, hogy *míg Magyarországon a tógazdaságok*

építésénél eléggé rövidlátó módon általában abból a meggondolásból indultak ki, hogy a mezőgazdaságilag másként nem hasznosítható legrosszabb területeken kell tógazdaságokat létesíteni, addig Jugoszláviában ez az elv egyáltalán nem érvényesült, sőt az építkezők nagyon is néztek arra, hogy csak jó talajon kezdjenek termelni. És itt van még előttünk az öt éves jugoszláv terv további konkurrenciát (versengést) jelentő súlyos kilátása!

Erre a kérdésre csak azért tértem ki, hogy megindokoljam azt a nézetemet, hogy sem a magyar tógazdasági haltenyésztés, sem a magyar halkereskedelem sem rövid határidőre nézve, sem távolabbi kilátásokat szem előtt tartva egyáltalán nincs rózsás helyzetben. Termelőnek és kereskedőnek egyaránt nagyon súlyos munkát kell végeznie ahhoz, hogy a magyar haltenyésztés eredményességét biztosítani lehessen. Ilyen körülmények között pedig a külföldi piacokról lemondani nem lehet, sőt igyekeznünk kell elsőként megjelenni halainkkal, mert nem mi vagyunk urai a helyzetnek.

Egyáltalában öntsünk tiszta vizet a pohárba. A magyar halexport már a két háború közötti időben is gyenge üvegházi palánta volt. Prémiumok, exportkedvezmények és felárak tartották benne a lelket. És azonkívül milyen erőfeszítések! Hét magyar fióktelep útján kellett már az önellátásra törekvő németekbe is belediktálnunk a pontyot, mert amit az ottani kereskedők átvettek volna, az nem oldotta volna meg bajainkat.

Külföldi kapcsolatainkról beszélve, nem lehet ezalkalommal sem szó nélkül hagyni azt a tényt, hogy kereskedelmi szerződéseink megkötésénél eddig inkább a belföldi haleladási lehetőségeket csökkentő tényezők érvényesültek. Több viszonylatban jött már létre oly nemzetközi szerződés, amely országunkat tengeri hal behozatalára kötelezte. Egyáltalában nem közömbös ez a belföldi haltenyésztésünkre, mert ha a pontypiacra csak közvetve jelent is hátrányt, a balatoni halzsák-mány értékesítését már közvetlenül is súlyosan befolyásolja. Nem a mi feladatunk megítélni, hogy ennek a tehernek a vállalása országos szempontból elkerülhetetlen, vagy indokolt-e, de a mi feladatunk az illetékesek figyelmét felhívni a teher súlyos voltára.

Abból amit az exportlehetőségekre vonatkozólag mondtam, szükségképpen azt a következtetést kell levonni, hogy sorsunk a belföldi piacon dől el. Már 1935-ben saját érdekelttségű halaskocsmá nyitásával és a következő, csábos rajzokra írt versikével lelkesítettük a magyar fogyasztót:

„Autarchia? Autarchia!
Nyíljon hát a halaskocsmá.
Ha kint nem kell finom halunk
Együk meg hát sajátmagunk.“

Ezt a munkát most fokoznunk kell! Ha a magyar haltermelő le tudja majd szorítani a termelési költségeket oly nivóra és ezzel célszerűsíteni (racionalizálni) tudja a termelést oly fokig, hogy olyan áron adhatja el a pontyot a belföldi piacon, amely széles néprétegek fogyasztóul való megnyerését lehetővé teszi, akkor számíthatunk a helyzet megoldására. Hangsúlyozni kell azonban, hogy nem minden függ a gazda igyekezetétől, mert nyugodtan lehetett volna az eddigi újjáépítés alapján az időn is már kétszer annyi a magyar termés, mint amennyit várhatunk, és ez esetben már is olcsóbb lehetne a hal és ezzel szélesebb vevőkört tudnánk számára nyerni. Gondolnunk kell arra is, hogy a

ponty ellenértékéből a magyar haltenyésztőknek még nemcsak a normális termelési üzemköltségeket (rezsiket) kell fedezniök, hanem a tógazdaságok helyreállítását és termelőeszközökkel való felszerelését is folytatniok kell.

A belföldi pontypiac *helyzete függ a hús és elsősorban a baromfipiac alakulásától* is. Ha ezen a téren akadozások lesznek, vagy pedig például baromfival a fogyasztóközönség egy időre betelik, akkor könnyen meg lehet, hogy minden megrázókódtatás nélkül bonyolódhatik le a belföldi piacon az egész ideai halértékesítés. De még ha ez sikerülne is az idén, akkor is *meg kell hoznunk az export érdekében a jövőnk miatt legalább oly mértékben a szükséges áldozatot, hogy a kapcsolatot, melynek megszakadását a külföldi vevő eddig természetesnek vette, de most már nem tudná indokolni, újra felvegyük, mert különben korábbi vevőink el fognak tőlünk fordulni.*

Szeretném továbbá felhívni a figyelmet arra, hogy a kora őszi hónapokban a halfogyasztás a tapasztalatok szerint még nagyon korlátozott. Torlódó felhozatal a piac semmiképen sem bírna el. Ezért *nagy hiba volna, ha a tógazdák ősszel nagyobb mértékű halértékesítésre számítanának. Ki kell küszöbölnünk azokat az okokat, amelyek a tógazdaságokat korai tömeges halértékesítésre ösztökélik.* Mindenekelőtt a technikai akadályok szüntetésére kell gondoskodni, tehát gondoskodni kell a termés legnagyobb részének teletetési lehetőségéről. *A teletetőket tehát feltétlenül üzemképesé kell tenni.* A piac őszi megrohanása a halárak súlyos letöréséhez vezetne, tehát anyagilag is rosszabbul járna az, aki mindenáron kora ősszel akarja termését a piacra juttatni. Várjuk meg nyugodtan a halértékesítés igazi időszakát, a téli hónapokat, amikor a piac felvevőképessége minden tógazda részére kedvezőbb értékesítést fog biztosítani.

Végső következtetésként le kell írnom, hogy *előre nem látott kedvező körülmények be nem következése esetén a magyar haltenyésztő és értékesítő nehéz és keserves munka előtt áll.* Ne kecsesgessünk fényes kilátásokkal senkit, sem az elsősorban érdekelt állami gazdálkodást, sem a bekapcsolódott magángazdaságot, sem a balatoni halászatot. Jobb kellemesen csalódnai, mint illúziók között élni. Feszüljünk neki mind a termelés, mind az értékesítés nehéz munkájának, magunkra alkalmazva a reménykeltés költői magyar jelmondatát: Halász (és mindazok, akik munkához kapcsolódnak) „küzdj és bízva bízzál!”

Dr. Sivó Emil

FUVARDJKEDVEZMÉNY HALIVADÉK SZÁLLÍTÁSÁRA

A Magyar Államvasutak az „élő halivadék (ivadékhalak) és az ezekkel együtt szállított élő anyahalak” fuvarozásánál díjkedvezményt léptetett életbe.

A díjkedvezmény halszállító kocsiban történő szállítás esetén érvényes. Lényege, hogy a fuvardíjat csak a halszállító kocsi raksúlyának egyharmadrésze, de legalább 5.000 kg súlyért kell fizetni.

A kedvezmény csak akkor alkalmazható, ha a feladó a fuvarlevélhez az Országos Halászati Felügyelőség igazolványát csatolja, amelyből kiténik, hogy a küldemény továbbtenyésztésre szánt élő halivadék illetve élő anyahal. A címzett csak valamely tógazdaság, halászati társulat vagy szabad víz bérlője lehet. A kedvezmény visszavonásig, de legkésőbb 1947. december hó 31-ig érvényes.

A kedvezmény a Közlekedési Közlöny 1947 augusztus hó 24-i számában 2.209. folyószám alatt tétetett közzé.

A NEMZETKÖZI LIMNOLÓGIAI KONGRESSZUS tizedik összejövele Svájcban: 1948 augusztus hó 15—21 közt fog ülésezeni. Akik ezen — olvasóink közül — résztvenni óhajtanak, írásban jelentkezzenek DR. HANKÓ BÉLA egyetemi ny. r. tanár úrnál (Postacím: Debrecen, Postafiók 10.); egyúttal bejelentendő az esetlegesen ott tartandó előadás címe is.

A „fogas”

Írta: id. Zimmer Ferenc
halászmester

Szegényre lett szerencsétlen országunk természetes kincsei közt első helyet foglal el a Balaton. A magyar tenger nemcsak természeti szépségeivel gyönyörködteti a szemlélőt, hanem gazdaságilag is számottevő értéket rejt magában. Ilyen értéke a Balatonnak az európai viszonylatban is elismert híru magyar halkülönlegesség a „Fogas”.

Ennek a pompás halnak hányatott sorsát az 1940-ben kiadott A „Fogas” című könyvecskémben közre adtam. Most, amikor az országot újra akarjuk és kell, hogy építsük, a gazdasági lehetőségek legkisebb morzsáját is elő kell kaparásznunk, hogy újból gazdasági és ennek révén politikai tényezők lehessünk a nemzetek közösségében. A „Fogas”-ra is tekintettel kell lennünk.

Akár a magyar, akár a külföldi ember is, ha az étlapon „Fogas”-t, vagy „Fogascsh”-t lát, azon hiszembem van, hogy a Balatonnak európai híru, nemes halról van szó. Pedig csak a legritkább esetben az. „Fogas” címén mindenféle silányabb minőségű süllőt vagy „Zander”-t hoztak forgalomba.

Nyers állapotban való árusításnál úgy védekeztünk, hogy minden egyes fogast, kezdve a 30 dekától, plombával láttunk el. Erre a vásárló közönség figyelmét felhívtuk, mi nem kis fáradságba és áldozatba került. De a filet-alakban vagy másképp tálalásra elkészített áru névbitorlása ellen nem lehetett védekezni.

Ez a körülmény készítette a Balatoni Halászati Társulatot, a Balaton Halászati Részvénytársaságot és bennünket, hogy a Földművelésügyi Miniszterhez forduljunk a „Fogas”-hal elnevezésnek csupán a balatoni fogas halra való korlátozása végett. Kérésünket a miniszter azzal az indoklással utasította el, hogy: „a kérelem teljesítésének nem volna akadályja, ha a fogas olyan halfaj lenne, amely kizárólag a Balatonban tenyészik. Minthogy azonban szakközvegem jelentése szerint a fogas a süllőnek (*Lucioperca sandra* Cuvier) másfélkilogrammos vagy nagyobb példány s olyan halfaj, amely nem kizárólag a Balatonban, hanem a hazai és külföldi vizekben sokfelé tenyészik, végül mert a Balatonból származó süllőt a más vizekből származótól határozottan alig lehet megkülönböztetni, a fogas elnevezést kizárólag a Balatonból származó fogasra korlátozni nem áll módomban”.

Ezzel szemben a gyakorlatban az a tény, hogy magyar folyami halász mindig süllőt fogott, magyar haltenyésztő pedig süllőt tenyésztett és sohasem fogast.

De nem az a legfontosabb, hogy itthon mi a helyzet a fogas körül, hanem az, hogy a külföldön meg tudjuk védeni a mi különlegességeinket s ne romboljuk le azok értékét a magunk rovására.

Ha egy magyar szakvéleménnyel szemben az összes számottevő osztrák és német halászati, halkereskedelmi és haltenyésztési egyesületek, állami halászati felügyelőségek vezetői és halbiológusok egybehangozva kijelentik, (mint azt az idézett füzetem második részében olvashatjuk) hogy náluk soha „fogas”-t nem fogtak, hanem fogtak: Amaul, Candat, Hechtbarsch, Nagmaul, Sandart, Sandbarsch, Sandel, Sannert, Schiel, Schill és Zander halat, akkor nehezen érthető, hogy miért akarjuk mi reájuk erőszakolni, hogy igenis „fogas”-t fogtak.

Nem akarom most szóvátenni, hogy miért helyezkedett az akkori földművelésügyi kormányzat a hazai érdeket sértő álláspontra, hanem csak rá szeretnék mutatni, hogy most a megváltozott viszonyok között nem kellene-e ismét a „fogas”-nak, ennek a kitünő magyar halkülönlegességnek védelmére kelní. Már csak azért is szükségét látom ennek, mert a nehezen megszerzett régi piacok újból érdeklődnek a „fogas” iránt. Nekiünk pedig minden lehető el kell követnünk, hogy exportunkat növeljük. De meg vagyok győződve, hogy a Balaton halállománya ezt a kiviteit kívánatossá teszi, már csak a halászok jobb megélhetési szempontjából is.

MAGYAR ÁLLAMI HAL- és NÁDGAZDASÁGI ÜZEMEK BALATONI HALÁSZATA

Központja: Siófok   **Telefon:** Siófok 2.   **Postacím:** Állami Halászat, Siófok
Halásztelepei: Balatonújhely, Balatonszemes, Fonyód, Keszthely, Badacsonyládbi, Révfülöp, Tihany, Alsóörs és Balatonkenese.

Magyarország legnagyobb gépesített halászati üzeme. Állandó halászat két gőzhajóval és hat motoroshajóval. Az év minden szakában autón és vasúton szállít halat bárhova.

Főtermékei a világhíru fogas, a zamatos dévérkeszeg és a savanyításra, valamint konzerválásra igen alkalmas garda.

Halrendelés: Budapestre és ettől keletre fekvő területek részére a Magyar Haltenyésztők Értékesítő Részvénytársaságánál, Budapest, IX., Gönczy Pál-u. 4. Telefonszám: 184—024.

Megnyílt az Őszi Vásár

Budapest, 1947 szeptember hó 5-én a kora reggeli órákban a vásár területén még lázas munka folyt. Kopácsolás, kiabálás, sürgés-forrás, teherkocsik és teherautók kirakodása; a címfestők, ácsok, asztalosok nagy iramban igyekeztek munkájukat befejezni. A kiállítók rendezgettek, az utolsó simításokat végezték.

Pontosan fél 10-kor a himnusz hangjai mellett a fellobogozott főkapunál a Köztársasági Elnök Úr megnyitotta a vásárt. Szinte csodaszámba veendő, hogy addigra az Őszi Vásár 90%-ban készen várta mind a magas vendégeket, mind a kíváncsi látogatókat.

A kiállítók és a vásárrendezőse az előkészület izgalmas órái (napjai) után felkészültek várta az Őszi Vásár megnyitását. A vásárváros csillogása, sokfélesége, színpompája, változatos és szép épületei, a szebbnél-szebb és pompásnál pompásabb anyaga az újjáépülést, a haladást, az alkotást tükrözte vissza, Igazi béke hangulata ülte meg a rendezők és a látogatók lelkét. A magyar dolgozók millióinak teremtőerejét mutatta a vásár gyönyörű összképe.

A magyar HALÁSZAT nádfedeles halászházra emlékeztető pavilonja egyszerűségében és elragadó bájában büszkén emelkedett ki a vásárváros többi pavilonja közül, megtörve környezetét egyhangúságát. Tervezője Székács László műszaki tanácsos. A kiváló minőségű és építkezésre is alkalmas nádanyagát a Magyar Állami Hal- és Nádgazdasági Üzemek szolgáltatták.

Ebben a pavilonban örömmel, lelkesen és büszkén, a jól végzett munka öntudatával fogadhatták a megnyitás első vendégeit a magyar HALÁSZAT és a kiállítók nevében: BORVENDÉG ERNŐ dr., miniszteri tanácsos, vízügyi főosztályunk főnöke, ANTOS ZOLTÁN miniszteri tanácsos, vízgazdálkodási (halászati) ügyosztályunk vezetője, NÁDASDI PÁL miniszteri osztályfőnök, az Üzemek ügyvezető igazgatója, GÁLFFY ANDRÁS, az Üzemek ügyvezető igazgatóhelyettese, KÓCZÁN LAJOS a Halászati Szövetkezeti Központ ügyvezető igazgatója és BUDAY KÁROLY dr., a MÁV Konzum Szövetkezet elnöke.

A megnyitó napunk vendégei: TILDY ZOLTÁN köztársasági elnök úr, BÁRÁNYOS KÁROLY és GERŐ ERNŐ miniszterek, TAKÁCS FERENC államtitkár, HALLÓSSY FERENC, LAMPL HUGÓ és LENGYEL SÁNDOR miniszteri osztályfőnökök, VARGHA-KISS egyetemi ny. r. tanár, SIVÓ EMIL dr. vezérigazgató, TARPAY GYÖRGY üzemigazgató, GAÁL ELEMÉR az Országos Halászati Felügyelés vezetője és sokan mások voltak, akik gyönyörködve nézték a súlyos csapást szenvedett magyar halászat munkássága eddigi szembeszökő eredményének első nyilvános szereplését.

A pavilonunk látványosságát a minisztériumunk és a szakhivatalok támogatása mellett a Halászati Szövetkezeti Központ és a MÁV Konzum Szövetkezet odaadó rendezésének köszönheti. Szemléltető rajzai, táblázatai és képei, felszerelési tárgyai: új és konzervált hálók, kötelek, varsák, horgászfelszerelések és gumiáruk nemcsak a kiállítók (Hal- és Nádgazdasági Üzemek, HALÁSZAT szaklap, Halászati Szövetkezeti Központ, Hungária-cég, Major János, MÁV Konzum Szövetkezet, Skaba és Plöckl, Szabó Imre mérnök, Szegedi Kenderfonó, Varga Mihály hálógyára, Woynarovich Elek) újjáépítési tevékenységének bizonyítói, hanem a magyar halászat élniakarásának és alkotni tudásának hirdetői.

A pavilonunk hírét emelte még a MÁV Konzum irányítása mellett működő, gondosan felszerelt enni- és innivalóval bőven ellátott halászcserdjája, melynek jobbnál-jobb halétekeit a kis Póós készítette.

Részletesebb képes beszámolóra a következő számunkban kerül sor. *Observer.*

Nyomatékosan felhívjuk olvasóink, előfizetőink és hirdetőink figyelmét, hogy előfizetési, hirdetési díjaikat ne a szerkesztőség címére küldjék, hanem a kiadóhivatalnak (Budapest, V. Kossuth Lajos-tér 11, Földművelésügyi Minisztérium, II. em. 289/b). Legcélszerűbb ha az illető összeget a HALÁSZAT új és saját csekk-számlájára fizetjük be: 10.094. HALÁSZAT szaklap, Budapest.

HALÁSZOK figyelem! E lapszámot a Halászati Szövetkezeti Központ új címejzéke alapján sokan kapták meg most először. A mellékelt válaszlapot pontosan kitöltve postafordultával küldjék vissza azok, akik a lapra a jövőben is számítanak. A válaszlap bélyegmentes. **SZERKESZTŐSÉG**

Halász mesterség

Évszázados elnyomás után felvirradt a nap, a magyar dolgozók felett. A szabadság szele pedig elhozta a felszabadulást, az emberi élet legszebb ajándékát. A dolgozó magyar társadalom új jövőt biztosított magának a népi demokrácia formájában. A dolgozó parasztság földhöz jutott, az ipari munkásság érdekében államosították a nagy üzemeket és a bányákat. Állami birtokba kerültek az erdők és a vizek is. Az államosított szabad vizeket a szövetkezetekbe tömörült halászok kapták meg. A szövetkezeti élet s a termelés tökéletesítése szerint a dolgozó halászokat két részre csoportosíthatjuk: nagy- és kishalászokra. A nagy halászok hatosával kétszáz öles kerítő hálókkal dolgoznak a munka területeiken: a vizeiken. Halászatuk jégzajlástól a jégbeálltaig tart. Kivételesen egyes vizeken a jég alatti halászat is folyhat. A másik rész a kishalászok tábora. A kishalász a halászatot egyedül vagy társával folytatja, az időszerű kisszerszámokkal (dobóhaló, slepszák, varsa, kece, lapsoló, fenék-horog, stb.). Ez a két halászréteg szövetkezetekbe tömörülve éjt nappallá téve folytatja értékes munkáját a nemzetgazdálkodás felemelkedésének az érdekében.

A halászat terén azonban ma különös helyzet állott elő. Ugyanis a pusztító háború után a nép élelmezése gyenge nivóra szállt le, minek következtében a konjunkturális helyzet kihasználására sokan bekapcsolódtak a halászatba. Elhagyták főfoglalkozásukat, mind az iparban, mind a földmunkában. Ezek a személyek a halállományban jelentős károkat okoztak, ami nemzetgazdasági szempontból is igen káros. Kifogták az ivadékokat, mert nekik nem céljuk a halállomány emelése, csak a konjunkturális helyzet kihasználása. A FÉKOSz halász szakosztálya pótlólag kiharcolta a nagy és kishalászok kenyerének a biztosítására a 98.684/1946. VI. A. 1. számú F. M. rendeletet, mely értelmében országszerte a fennálló halász szövetkezeteknél megtartotta a tagrevíziót, melyen megállapította, hogy ki jogosult a halászatra, illetve szövetkezeti tagságra és ki nem. A tagrevízió nem zárta ki a sportolni akaró vagy kereset kiegészítésére kényszerülő kis embereket, csupán szövetkezeti tagság nélküli, területi engedményeseknek nyilvánította őket. Olyan szerszámot engedélyezett nekik, mellyel nem zavarhatják a hivatásos halász munkáját.

Ezek az utóbbiak közül azonban sokan, szövetkezeti tagságuk elvesztése után; folytatták a harcot a hivatásos halászok létevére ellen, bár, mint már előbb említettük, főfoglalkozásuk az iparban vagy a mezőgazdaságban van (mert ők és elődeik is évszázadokon keresztül a földből és iparból éltek, evvel foglalkoztak és ez adott kenyert, illetve ez biztosított megélhetési lehetőséget számukra. A dolgozó kis halászok nem kaptak földeket, nem kaptak semmiféle juttatást. A tönkrement és elvitt szerzőségeik helyébe sem kaptak segítséget, s mégis talpra álltak, mert éjt nappallá téve, fáradtságot nem ismerve dolgoztak a végsőkig. Tisztában voltak a helyzet nehézségeivel, s azzal, hogy mit kaptak ők a magyar demokráciától, milyen szabadságot, milyen jogokat.

A dolgozó halászoknak a legnagyobb sérelme a vizekre betódult konjunktúra halászok működése. Nagyon fájó a régi halászoknak, akik hivatásuk magaslatán állnak, látni ezek rablógazdálkodását. Ezek célja nem a jövő, hanem a jelen. Ők nem akarnak vetni, csak aratni.

Felhívjuk és kérjük ezeket a konjunktúra halászokat, hogy álljanak félre a halászatból és foglalják el az ország újjáépítése terén fontos régi munkahelyeiket. Megnyugtatóként közöljük velük, hogy a hivatásos halászok minden alkalmat megfognak adni, hogy munkájuk után sportból, vagy kereset kiegészítés végett halászhasználnak, azonban a halászszövetkezetek kötelékéből vonuljanak ki, hogy a régi hivatásos halászok nyugodtan, kenyerüket biztosítva, becsületesen dolgozhassanak, hogy a vizeken ne csak aratás legyen, hanem vetés is.

Mais József

Szeptember havi teendők a tógazdaságokban

Folytatjuk az etetést ott, ahol súlyt helyezünk még a halak további növekedésére. Természetesen előfeltétel az, hogy álljon még takarmány rendelkezésünkre, vagy legyen lehetőség vásárlásra. Az ivadékok mérsékelt etetése a hó végéig kívánatos, hogy azok jó erőben kerüljenek teletetésre.

A lehalászások megkezdésének időpontja október hó első fele. A rendelkezésünkre álló időben tehát gondoskodnunk kell arról, hogy minden szükséges munkát elvégezzünk, nehogy a lehalászásoknál fennakadás legyen. Átnézzük darabonként a halászati felszerelést és anyagot, amelyre megítélésünk szerint szükségünk lesz. Sorra vesszük a hálókat, szákotokat, köteleket, apacsokat, hálódó saroglyákat, rudakat, halászcsizmákat, kötényeket, szállítóhordókat és kádatokat, kosarakat, halmérlegeket, stb. A felszerelés pótlásával párhuzamosan gondoskodunk arról, hogy a vizet levezető

árkok és csatornák tiszták legyenek, hogy azokon a tavakról lefolyó víz könnyen elvezethető legyen. Ellenőrizzük a zsilipekben lévő rácsokat is, hogy azok jó karban vannak-e, valamint a rácsok sűrűsége olyan-e, hogy a tóban lévő hal nem tud-e azon át elúszni.

Nagy súlyt helyezünk arra, hogy a teelők hozzáfolyását biztosító táplálócsatorna teljesen tiszta legyen, nehogy a vízellátásnál zavarok keletkezzenek. Átnézzük és kijavítjuk teelőink beeresztő és kieresztő zsilipjeiben elhelyezett rácsokat és gondoskodunk megfelelő záródeszkákról is. Beállítjuk a rácsokat a szerint, hogy melyik teelőbe, milyen nagyságú halat szándékozunk elhelyezni. Lekaszáljuk teelőink alján és oldalán felverődött növényzetet. Betemetjük a teelőkben keletkezett gödröket és mélyedéseket. Ha időnk és pénzünk engedi, a teeltetők alját kisaraboljuk, vagy kiszapoljuk. Ennek jelentősége abban áll, hogy télen jég alatt a hálózás könnyebb és eredményesebb. Ajánlatos a teeltetők fertőtlenítése is mézspór vagy mézstej kiszórásával.

Megtartjuk szeptemberben az utolsó próbahalászatot, amelynek alapján elkészítjük a termésbecslést. Figyelembe kell vennünk természetesen minden olyan tényezőt is, amely az eredményt befolyásolja. Elhullás, kártevő állatok és madarak, kilengés okozta veszteségek kellemetlen meglepetéseket okozhatnak.

Megfontolás tárgyává tesszük, hogy hol fogjuk halállományunkat viszonyainknak megfelelően a legcélszerűbben átteleltetni. Ha jónak látjuk, vagy teeltetési nehézségekkel kell számolnunk, a hal egyrészt csak tavasszal halásszuk le. Ezt indokoltá teszi azon körülmény is, hogy ősszel eladó halainknak csak töredékét lehet piacra hozni. Rossz teeltetési viszonyok mellett a tenyészanyag egy részét már ősszel kihelyezzük, vagy téli tárolásra kisebb tóba helyezzük. Különösen az apró pontyivadéknál kívánatos a tóban való teeltetés, mert ott az ivadék nem gyengül le, ellenállóbb marad a betegségek iránt, mivel némi táplálékot még a tél folyamán is tud a tóban felvenni.

Termésbecslésünk alapján beosztjuk teelőinket, hogy melyik tóból, milyen fajtájú vagy nagyságú hal kerüljön egyik vagy másik teeltetőbe. Számotvetünk a lehalászás sorrendjével és időpontjával is. Megállapítjuk a lehalászás megkezdésének időpontját és azt, hogy a tavak milyen sorrendben kerülnek lehalászásra. Az előirányzattól lehetőleg csak fontos ok esetén térünk el. Például ha nagy eső folytán a lehalászásra előirányzott tóról nem engedhető le a víz.

A lehalászás a termelés egyik legfontosabb munkája, melyet kellően kell előkészítenünk. Fentiekből kitűnik, hogy sokirányú munkálatokat kell elvégeznünk a lehalászásokkal kapcsolatban. Időnket és anyagi lehetőségeinket ezek igénybeveszik annyira, hogy átmenetileg a tógazdaság további újjáépítését kedvezőbb időpontra halaszthatjuk.

A felsoroltakkal elkészülve várjuk az előirányzott időpontot, amely megmutatja, hogy jól sáfárcodtunk-e és mennyire volt szerencsénk az őstermelés e szép ágazatában.

Oeconomó György

Pontyos tavaink hasznos mellékhalai

Minden tógazdaságnál az a kíváncsi, hogy lehalászatokor mennél több pontyot fogjanak és ha van benne járulékal-hal, az legyen értékes, de ne a ponty rovására nőjön meg.

Nem lehet azonban megakadályozni, hogy a rácson keresztül a befolyó vízzel, vadhal ne jöjjön a tóba. A vadhal, legyen bármelyik fajta, igen szaporan, lassan fejlődik, nincs hús felrakó képessége és a pontyval megegyező takarmányon él.

A vadhal veszély fékezésére kerül az okszerűen mívelt halastóba a nemes ragadozó: a süllő, a harcsa, esetleg a pisztrángsügér. Természetesen ezek kihelyezésénél mind a mennyiség, mind a nagyság tekintetében racionális (célszerűségi) elveknek kell érvényesülni.

Ezek közül a süllő a legfalánkabb, kitűnő ragadozó hal. Értékes, könnyen szaporítható. Tartása a ponty mellett okszerű gazdálkodással jó mellékes hasznot hoz a tógazdaságnak. Áll ugyanez a harcsára is, bár ennek ivatása nehezebb és bizonytalan.

Mindkét fajta ivadékából kat. holdanként akár 20—25 drb-ot is tehetünk ki 1 és 2 nyaras ponty mellé. A nagyobb darabszám a süllőnél különösen ajánlatos, mert a kis süllő nagyon kényes, kihelyezéskor vagy meleg nyáron oxigénhiányban sok pusztul belőle. Ha nagyobb ú. n. tenyészhalat akarunk kitenni, úgy 2 nyaras ponty mellé — mely legalább 20 dkg-on felüli — süllőből kat. holdanként maximum 10 drb-ot 40-50 dkg-ig, harcsából pedig holdanként 5-10 drb-ot (egészen 80-100 dkg-ig) is lehet kitenni. Ajánlatos különösen, ha tenyész ragadozónk nagyobb, a süllővel

legalább április elejéig, a harcásával akár május elejéig várni, hogy a ponty, amely tavasszal nem túl sűrű népesítés mellett gyorsan fejlődik, kinőjjön a ragadozók szájából.

A süllő és a vele rokon **pisztrángsügér** kihelyezése inkább jó vízellátású, mélyebb, nem túl iszapos halastavaknál indokolt, míg a harcsát olyan helyen is alkalmazhatjuk, ahol alacsonyabb a nyári vízállás (pl. átlagosan nyáron át méteren aluli) és iszapos a tófenék. A harcsa sokkal kevésbé érzékeny oxigénhiányra, mint a süllő, amely levegőt tartva nyáron azonnal elpusztul.

A pisztrángsügér kihelyezésére nézve irányadó, hogy nem nő túl nagyra, ivadékat, sőt kisebb 8—10 dkg-os tenyészpéldányait nyugodtan helyezhetjük nem túl apró pontyivadékok közé. Természetes, hogy sem nyújtó-tóba, sem ívő-tóba ragadozókat ne helyezzünk ki.

Jó mellékhal a pontyos tógazdaságnak a **compó**. Ez ugyan életmódjában és takarmányozásában pontyhoz hasonló halfajta, de mélyebb fenékvizeket kedveli, felveszi azt a takarmányt is, amit a ponty az iszapba hullajt, a tó apróbb lebegő állatvilágát fogyasztja, jól kiegészíti a pontyot s így a tó jobb kihasználását biztosítja a nélkül, hogy megszarolnánk a tógazdaság termőerejét. Ivadékat és magát is a harcsa nagyon szereti, ahol sok a compó, lehet pár %-kal több harcsát is kihelyezni. Szintén a mély iszap lakója. Hidegebb, magasvízállású helyeket el is kerüli. Kihelyezésére irányadó, hogy apró (1/2—1 dkg-os) ivadékból kat. holdanként 1—1.5 kg-ig, nagyobb, 3—5 dkg-osból pedig holdanként 20—25 db-nál többet ne tegyünk ki, mert az már a pontytermés rovására megy.

Mindezek mellett a legfontosabb a tó őszi teljes lecsapolása, lemeszezése. Nem annyira a kívülről jövő vadhal a veszélyes, mint inkább a benne maradt ívik le és szaporodhat el példátlan arányban.

Mind a négy járulékhallal elérhetjük, hogy a normális ponty termés mellett a nélkül, hogy azt lényegesen befolyásolnánk, értékes, jó hasznot biztosító, könnyen értékesíthető mellékhalaink lesznek, szemben az esetleg nagy mennyiségű (kárászkeszeg) vadhallal, mely értéktelen és ha sok van belőle, rendszerint igen apró. Egyedül a törpeharcsa az, amelyet a fenti ragadozók ritkán bántanak. Ennél csak a leg gondosabb lecsapolás, lemeszezés és sűrű szitarácsok segítenek. Szerencsére belső magyarországi tavainkban ez a veszély nem fenyeget, de nagyobb folyóvizeinkkel összeköttetésben álló tavaknál valóságos Isten csapása lehet.

Minden tógazdának vagy halásznak meg van már erről a tapasztalata, legjobb tehát a halastóban jól bevált ragadozó tenyésztése és a compó csak ott, ahol amúgy is gyakran fordul elő. Fontos, hogy meggondolva céltudatosan tenyészük a járulékhalt is, a siker nem maradhat el.

Szalkay Sándor

Természetes vizeink jövője

Örömmel üdvözlöm a HALÁSZAT-ot, különösen, mivel azt látom a programmból, hogy nemcsak a tógazdaságok szaklapja lesz, hanem a természetes vizek állapotával is törődni fog.

A halászati társulatok egyik nagy hibája az volt, hogy minden társulat önállóan dolgozott, alig volt összeköttetés közöttük, így tervszerű eredményes munka nem alakult ki. Mint a Hernádvízi H. T. volt igazgatója, húsz éven át éreztem ennek a tervszerűtlenségnek a hátrányát. Nehány indítványt teszek a jövőre vonatkozóan.

Először is hiányzik egy jó, áttekinthető rövid leírás természetes vizeinkről, a mai állapotokról, esetleg a múltból, a vizek jellemzésének is benne kell lennie, és meg kell említeni benne a lehetőségeket, a fejlesztés lehetséges módjait. Azt hiszem, minden egyes vízre lehet hozzáértő embert kapni, így áttekinthető képünk lesz, és egységes, kidolgozott programmal lehet nekifogni a vizek rendezésének. Nem is kell ennek nemzetgazdasági jelentőségét hangsúlyozni, ezt minden halász tudhatja.

Én a magam részéről vizeinket két csoportba foglalnám. Van önellátó és importra szoruló víz. Ennek jellegzetes példajaként hozhatnám fel a mi környékünk vízei közül a Bodrogot, mint önellátó, és a Hernádot, mint importra szoruló vizet. A Bodrog holtágaival, nagy és igen hosszan tartó áradásaival meg tudja nevelni ivadékszükségletét, így jó a halállománya. A Hernád torrens természetével csak igen rövid áradásokra képes, használható holtága alig van, mert éppen torrens jellegrével a keletkező holtágakat igen rövid idő alatt beiszapolja, feltölti, így ívőterülete alig van, csak a kavicsos, sebes csurgókon ívó halaknak van ívási lehetősége, más halban importra szorul, amit természetes úton a Tiszáról kap, mikor a Tisza tartós áradása utáni évben nagy ivadékvándorlásban van része.

A fent jelzett program kezdeteképen vállalom a Hernád, Sajó, és ezek mellékvizeinek leírását, és meg is kezdem. Előrebocsátom, hogy szerintem ajánlatos a minél rövidebb, de mégis kimerítő leírás.

A Hernád gyors folyású, váltakozó mélységű, gyorsan áradó és apadó folyó. Halállománya ennek megfelelő, fő hala a márna és a fejes domolykó. Időnkint szép süllőállomány is van, de időnkint elvándorolnak a Tiszába, egyik napról a másikra eltűnnek máskor ismét szép számban jelennek meg. Elég jó harcsaállomány is szokott lenni, hatalmas példányok is előfordulnak. A ragadozók megtalálják a létfeltételeiket, mert szélhajtó kűsz tömegesen található, egyéb keszegfajták viszont csak csekély számban vannak, a sebes víz nem kedvező rájuk nézve. A pontyállomány változó, ha a Tiszáról ivadék vándorolhat fel, van ponty, ha kevés az áradás, megfognak, sok levándorol. Tavaszunkint, ha magas a vízállás, sok márna szokott feljönni, mert jobb ivóhelyeket találnak, mint a Tiszában.

Általában a Hernád halállománya a Tizától függ. Ha a Tiszában halbőség van, a Hernádnak is jut, ha a Tisza romlik, megéri a Hernád is, mert onnan kapja a hal nagy részét.

A Hernád felső részében szóhoz juthat az ivadék telepítése is, mert a Gíbárti, és Dobszai villanytelepek gátjai a le- és felvándorlást akadályozzák, mert hallépcső nincs, csak igen nagy áradáskor lehet felvándorlás.

Ivóhelyek főleg a patakbeömléseknél vannak, Hidasnémetinél a Szartos patak, Hernádszentandrásnál a Kishernád (sajnos, ebben nagy kenderáz-tatás folyik, így az ivadék megsemmisül) és Szikszónál a Vadász patak, mely újabbban kiesik, mert a Bársonyos patakot vezették bele. A fent említett ivóhelyeket bővítéssel ki lehetne képezni.

A Halászati Társulat megalakulása óta rendszeres ivadékkihelyezés folyt, nemes ponty, és süllőikra. A nemes ponty kevésbé vált be, nehezen találja meg a létfeltételeit, a kihelyezett ivadék túlnyomó része elkallódik. Ami megmarad, igen jól fejlődik. A süllőtelepítés néha, ha az ikra jól érkezett, jól sikerült, sok volt az ivadék, fogás is volt, de az ikra sokszor romlottan érkezett.

Általában húsz év alatt az a meggyőződés alakult ki bennem, hogy az ivadékkihelyezés nincs arányban költség tekintetében az eredménynyel, az ivás lehetővé tétele, az ivóhelyek kiképzése jobban kamatoztatná a befektetett összeget. Ha fokozott kallódást számításba vesszük, és tógazdasági arányban akarnánk népesíteni, csillagászati számok jönnének ki, amit semmiféle halászalakulat nem bírhat meg. A holdankinti egy kilogramm nemes pontyivadék a halállományban alig csinál valami változást.

A Hernád halasítása tehát a Tisza halasításával áll szoros összefüggésben, ettől várhatjuk a javulást.

A Sajó a régebbi időben halasabb víz volt, mint a Hernád, lassúbb folyású, mélyebb víz, minden halnak kedvező vízrészletek vannak benne. Sajnos, nem igen van még egy ennyire szennyezett víz, mint a Sajó. A határon túlról kapja az özőrényi cellulozeggyár szennyvizét, majd az ózdi és borsodnádasdi gyárak fenolos vizét, a Sajószentpéteri üveggyár ártalmas szennyvizét, a miskolci sodronygyár savas, a diósgyőri gyár fenolos vizét, Miskolc város deritetlen szennyvizét, így el lehet képzelni, hogy ebben a sötét, szagos vízben hogy érzik magukat a halak. Ma a sajóvízi halászat semmivel egyenlő, legfeljebb a legalsó szakaszokban van halélet, itt harcsa, ponty, süllő még elég szép számban van, elég sok a márna is. A nagyarányú robbantások mindkét víz halállományát tönkretették. Még most is vannak elvétve robbantások.

A Boldva, Hejő, nyéki és mályi tavakról legközelebb küldök leírást.

Dr. Potocky Dezső törvényszéki orvos, MOHOSz alelnök

Magyar Haltenyésztők Értékesítő Részvénytársasága

Igazgatóság: Budapest, IV., Petőfi Sándor-u. 5. Tel.: 180-268 és 381-540.

Levél cím: Budapest 4. Pósta fiók 271. Távirati cím: Tógazdaságok.

Üzlet és raktár: Budapest, IX., Csarnok-tér 5. Telefon: 180-207, és

„ „ IX., Gönczy Pál-u. 4. Telefon: 184-024.

Elárúsióhely: Budapest, IX., Központi Vásárcsarnok. Tel.: 180-207.

Szállítási iroda: Budapest, XI., Budaörsi-út (pályaudvar). Tel.: 268-616.

Vesünk és eladunk mindenféle tógazdasági és természetesvízi élő és jegelt halat.

Vándortanfolyamok

Írta: *Domby Béla*

A 6700-as rendelet hívta életre a természetes vizeken a halászati szövetkezeteket. A halászok régi álma vált valóra, hogy minden egyes halász — végre — a saját bérrelt vizén magának halászhasson. A régi letűnt világban ez csak utópia lehetett a halász szemében, egy álmom, amely soha valóra nem válhat. A demokrácia valóra váltotta ezt az oly régen áhított álmot, mert odaadta azoknak a halászoknak a természetes vizeket, akik dolgoznak rajta. Ma már az ő bérletük, maguknak dolgoznak és a szövetkezetüknek.

Lezárult egy kor, amelyben kiuzsorázhatta a profitéhes tőke, a kapitalista bérlők hada ezeket a kis tehetetlen embereket, akik kénytelenek voltak a saját verejtékes munkájuk gyümölcse helyett a bérlők asztaláról hulló morzsákkal megelégedni. Részt kaptak, vagy napszámért halásztak s nehéz fáradságos munkájukkal növelték a nagybérlők vagyonát, amíg ők nyomorogtak.

Ma már megszűnt ez a lehetetlen állapot. Ezek a kis emberek szövetkezetekbe tömörülve végezhetik a munkát.

Az első tagrevízió vége felé tartunk s most már elmondhatjuk, hogy nagy általánosságban sikerült a halászati szövetkezeteket megtisztítani azoktól az elemektől, akik régi rendszer prohitéségét itt a szövetkezeteken belül akarták tovább csillapítani az által, hogy a halászatot nem a megélhetésért, vagy magáért a halászatért akrták folytatni, hanem mert jó üzletet láttak benne s a tőkájukat akarták gyarapítani. Ezeknek tudomásul kellett venni — a tagrevíziók alkalmával —, hogy ilyen gondolkodás mellett nincsen hely számukra a szövetkezetekben.

A halászati szövetkezetek mindenütt megalakultak, de, hogy a szövetkezetek munkája célirányos és eredményes legyen, szükséges a felvilágosító, oktató és nevelő munka megindulása.

A Halászati Szövetkezeti Központ június 16-án egy 4 napos tanfolyamot rendezett a Földművelésügyi Minisztérium támogatásával. A tanfolyam kitűnően sikerült, azonban be kellett látnunk, hogy egy-egy ilyen központi tanfolyammal nem érhetünk el teljes sikert, ugyanis nagy tömegek Pestre hozatala lehetetlen, az elhelyezés, élelmezés, stb. szinte megoldhatatlan kérdést jelent. A tanfolyamoknak az lenne a célja, hogy minden szaktárs részére megkönnyítsük a tanulást és a tudás gyarapítását, fel tudjuk világosítani őket a szövetkezeti együttműködés, a társas gazdálkodás célszerű és egyedüli helyes voltáról s valamint a szövetkezeti tagokat és vezetőket a helyes szövetkezeti életre tudjuk nevelni.

Budapesten, a centrumban azonban ezt megvalósítani szinte lehetetlen, ezért alakult ki az a másik megoldási lehetőség, hogy decentralizálva vidéki körzeti gócpontokban tartunk ú. n. vándortanfolyamokat. Ezeknél is ugyanazokkal a nehézségekkel kell számolnunk, mint Budapesten, mert — legalábbis egyelőre — az elszállítás, kosztolás a vidéki centrumokban is szintén szinte megoldhatatlan kérdés és nem is tartom valószínűnek, hogy a szövetkezetek tagjai mind résztvehetnének egy-egy ilyen három-négy napig is eltartó vándortanfolyamon.

A jelen pillanatban tehát e két megoldás közül egyik sem elfogadható és kielégítő. Így egy harmadik megoldást ajánlok, mely — szerény nézetem szerint — a szövetkezetek jelenlegi állapotában a legjobbnak ígérkezik. **A vándortanfolyam helyett vándoroktató menjen a szövetkezetekhez.**

Mielőtt erről behatóbban beszéljünk és a kivitelezés módját ismertetném, — legyen szabad tényként megállapítanom —, hogy **háromféle szövetkezettel találkozunk. Az első csoportba tartoznak azok a halászati szövetkezetek, amelyek a megalakulásuk óta eltelt rövid idő alatt hatalmas munkát végeztek s ma, mint mintaszövetkezeteket példaképpül lehet állítani az ország bármelyik szövetkezeté elé. A második csoportba azok a szövetkezetek sorolhatók — s ilyen a legtöbb — amelyek már ráléptek arra az útra, mely egyedül helyes s igyekeznek felnyomulni a mintaszövetkezetek közé. Ezek a szövetkezetek is hamarosan élvezhetik majd a jól megérdemelt munkájuk gyümölcseit s a tagjaik anyagi jólétükön keresztül tapasztalhatják a szövetkezeti munka áldásait és előnyeit.**

A harmadik csoportba azok a vergődő, embrionális állapotban lévő, ügynevezett szövetkezetek tartoznak, amelyeknek csak nevük van, de bennük szövetkezeti munka nem folyik. Tapasztalatom szerint ezeknél az a hiba, hogy még a vezetőség sincsen tisztában azzal, hogy mi a szövetkezet, hogy a komoly és intenzív szövetkezeti társasgazdálkodásból mennyi előny származhatik a tagokra nézve. Ha a vezetőség sincsen tisztában a feladatával, akkor mit várhatunk a szövetkezet tagjaitól?

Nézetem szerint a munkát itt, a harmadik csoportban felsorolt, szövetkezeteknél kell a legsürgősebben megkezdnie a vándoroktatóknak, hogy ők is el tudjanak indulni azon az úton, amely a komoly szövetkezeti munkának az alapját képezi.

Szerény elgondolásaimat a szövetkezeti oktatóval kapcsolatban az alábbiakban ismertetem:

A legolcsóbbnak és legcélszerűbbnek tartanám, ha a Halászlai Szövetkezeti Központ egy kisfogyasztású motorkerékpárt vásárolna és bocsátana az oktató rendelkezésére, mellyel az minden halászbokrot fel tudna keresni az előre megállapított és közölt terv szerint. A halászbokor pihenési idejük alatt a víz partján vagy a halásztanyákon oktatná és nevelné a szövetkezeti életre az oktató, hogy most a fődény alatt munkájukban a halászokat ne hátráltassa.

Egy-egy halásztanyán, ahol a halászbokor jelen van, vagy legfeljebb két-három közeli bokor jelenik meg oktatásra, beszélgetés keretében — nem pedig katedrális előadás formájában — ismertetné a szövetkezeti oktató a Szövetkezeti Törvény fontosabb rendelkezéseit, a szövetkezet vezetőinek, tagjainak jogait és kötelességeit, a társasgazdálkodás előnyeit, a legegyszerűbb számviteli ismereteket (hogy a könyveket legalább ellenőrizni tudják), a halak szaporodásának előfeltételeit, a kereskedelmi életben előforduló alapfogalmakat (kereslet, kínálat, ár, érték), a halászszerszámok legraktikusabb konzerválásának módzatait, stb.

Ezen alapfogalmak és alapismeretek elsajátítására nézetem szerint 5—6 óra elegendő. A beszélgetési formát azért választanám, mert tapasztalatom szerint sokkal eredményesebb a közvetlensége folytán, mint a katedrális előadás.

Az oktató havonta három hetet töltene a szövetkezeteknél, majd a Központban egy hét alatt feldolgozná a tapasztalatait, megtenné észrevételeit és megírná jelentését.

Az oktatás alatt tájékozódna a helyi viszonyok felől, adatokat gyűjtene s a közvetlen beszélgetések alkalmával igyekeznék megismerni az embereket személy szerint és kipuhatolni képességeiket, adottságaikat. Készíthetne egy jegyzetet a vezetésre alkalmas egyenekről, akik számára később lehetne szövetkezeti vezetőképző tanfolyamot tartani akár itt Budapesten is, vagy valamelyik vidéki gócpontban.

Az elméletet mindjárt alkalmazni lehet gyakorlatilag is a helyi viszonyoknak megfelelően ott a helyszínen, ami a tanítást szemléltetővé teszi és jobban bevésődik a hallgatók emlékezetébe. Ez is egyik fontos érv a helyszíni oktatás mellett.

Ha ezekkel az alapfogalmakkal megismerkednek a szaktársak, a hallottakat minden bizonnyal igyekeznek a szövetkezetük felvirágoztatására kamatoztatni, akkor a vándoroktató elérte első és legfontosabb célját, a szövetkezeti élet megindítását, melyből a közre és az egyesekre is jobb lét fakad.

Ha az oktató elérte azt, hogy minden szövetkezeti tag és szövetkezeti vezető tisztában lesz az alapfogalmakkal, megismeri a szövetkezeti társasgazdálkodás előnyeit, akkor céltudatos munkával fejlődhetnek a szövetkezeti élet és erős szövetkezetek alakulhatnak és ráébrednek a tagok, hogy csak a szövetkezet útján juthatnak anyagilag jobb helyzetbe s munkájukkal hozzájárulnak az ország újjáépítéséhez.

Ha az oktató sikeresen elvégezte ezt a munkát, akkor lehet szó a vándortanfolyamok megrendezéséről, melyek a továbbképzést, ismeretek bővítését, elmélyítését szolgálják és a tagtársakat magasabb szövetkezeti életre nevelnék az intenzívebb társasgazdálkodás kifejlesztésére.

Ameddig egyes szövetkezetek még gyermekcipőben járnak, addig az a legelső feladatunk, hogy ezeket megindítsuk a szövetkezeti élet útján, hogy a későbbi időpontban megrendezendő vándortanfolyamokon lépést tudjanak tartani a többi szövetkezetekkel.

A munka megindításához és célunk eléréséhez azonban feltétlen szükségünk van a minisztériumok anyagi és erkölcsi támogatására, mert nélkülük ezen oktató és nevelő munkát sem megkezdeni, sem folytatni nem tudjuk.

Halászélet

Közgyűlés. 1947 június hó 7-én tartotta a FÉKOSz központi helyiségében a halász szakszervezeti csoport évi rendes közgyűlését **Kalcsesz József** elnöklésével. A Földművelésügyi Minisztériumot **Antos Zoltán** képviselte. Az ülés megnyitása után az elnök köszöntve a megjelenteket ismertette a közgyűlés programját. Majd **Rácz Gyula** emelkedett szólásra, beszédében rámutatott a halász szakszervezeti élet szükségességére, azaz az érdekvédelem jelentőségére. — **Antos Zoltán** miniszteri tanácsos vázolta ezután főbb vonásokban az elmúlt 2 esztendő földművelésügyi kormányzati munkáját a halászat szemszögéből ítélve. Rámutatott arra, hogy a feladat nem egyéb, mint a halászok életnívóját emelni, ez azonban szoros kapcsolatban van a halértékesítéssel, ami viszont a vízművelés, tehát a haltermelés-haltenyésztés függvénye. A siker érdekében együttműködésre és kitartó munkára van szükség. — Ezt követően **Mais József** számolt be a halász szakosztály megalakításától, 1945 június 10-étől eltelt évek jelentőségtejtesebb mozzanatairól. A szövetkezetek megalakításán keresztül a nehézségek és akadályokon át jutott el a halászmegélhetés kérdése a szövetkezeti tag-

revizióhoz, azaz ahhoz, hogy csak az legyen halász és így szövethetési tag, akinek főfoglalkozása, egyetlen megélhetési bázisa a halászat, mert miként azé lett a föld, aki megműveli, tehát azé legyen a víz is, aki meghalássza. Az elmúlt két évet azzal világítja meg, hogy az nem volt egyéb, mint törekvés a halásztársadalom kialakítására a mindennönnen tornyosuló nehézségek közepette. — Földényi Sándor a tógazdaságok üzembizottságának munkáját ecsetelte a halász munkások megélhetése kérdésében, akik éppoly elbánásra jogosultak, mint bármelyik más iparágban küzdő munkás. — A közgyűlés résztvevői ezután megválasztották a szakosztály vezetőségét. — A megválasztott tisztikar tagjai: Elnök: Földényi Sándor, alelnökök: Bálint Imre és Vass József, csoportvezető-titkár: Mais József, ügyvitelvezető-pénztáros: Kalácska Menyhért, ellenőr: Born Béla, jegyző: Szabó József. Központi vezetőségi tagok lettek: Kalcsezy József, Kerpesits Károly, Bálint Pál, Török Jenő, Juhász József, Hauki György, Egeressi László, Forgó István, Molnár Ferenc és Paksi Imre. — A közgyűlés zárszavait az újonnan megválasztott Földényi Sándor elnök mondotta, megköszönvén a megjelentek részvételét, a jövő sorsának kialakításában jelszóló harcot hirdetett a szegénység, a tudatlanság és a betegség ellen, harcot, hogy az újjászervezett halásztársadalom ki tudja vívni magának életmegélhetését, el tudja érni kitűzött céljait, meg tudjon felelni hivatásának és így biztosítani tudja maga és utódai jövőjét.

LAPSZEMLE

Dr. Béla Entz (Tihany) und dr. Elek Woynárovich (Budapest): Neue Wege zur Ausbrütung von Zander-Rogen (A fogasikrakeltetés új módszere) Schweizerische Fischerei Zeitung 1947. május.

A szerzők 1946 telén kapták a megbízást, hogy a régi és be nem vált Purgly-féle keltetési módszer helyett új és jobb után kutassanak. A régi módszer hálókra szedte fel az ikrákat, majd ezeket a hálókat a Balaton széltől védett helyeire vitte át. A módszer nem tudta megakadályozni azt, hogy a peték el ne iszaposodjanak, Saprolegnia be ne lepje őket és végül el ne pusztuljanak. Az életben maradt fiatal ivadékok számára az apró ragadozó halak is nagy veszélyt jelentettek.

Az új módszer lényege az, hogy vízen kívül, páratelt levegőben keltetik a régi módszer alapján hálóra rakódott fogas-petéket. Az eredmény meglepő volt: 36 óras „levegőztetés“ után az összes petéből kikeltek az ivadékok-halak. A mindvégig vízben tartott és a vízen kívül keltetett ivadékok sem vitalitásában, sem pedig eleveenségben nem különbözött egymástól. Ha hosszabb ideig tartják vízen kívül a petéket, akkor bizonyos „túlérési“ jelenséget lehet tapasztalni: a fiatal ivadékok pigmentált szemmel és mellűszóval kél ki. Igen érdekes volt az a megfigyelés is, mely szerint vízen kívül is kikelnek a petéből a halak, ha igen hosszú ideig tartják levegőben a hálót, ilyenkor a hálózemekben megszorult vízcseppekben keresnek menedéket a fiatal fogasok.

A szerzők a következő évben kiterjesztik még kísérleteiket arra vonatkozóan, hogy miképpen lehetne nagyobb tömegben keltetni a fogaspetéket a fent leírt új módszerrel, miképpen lehetne szállítani az éppen kikelt ivadékokat. Megvizsgálták a fiatal ivadékok oxigénszükségletét is, azt lárvánként 1 gammának találták 1 óra leforgása alatt. A fogas-lárva jól bírja a szállítást is, 20 darab, négynapos lárva 200 cm³ vízben minden hátrány nélkül kibírja a szállítást.

Más halakkal is kísérleteztek Tihanyban kutatóink és úgy vélik, hogy a „vízenkívüli keltetés“ minden, ragadós ikrával rendelkező halfajtánál beválk.

Ennek a kísérletnek a jelentőségét fokozza még az a tény is — nem számítva azt, hogy a régi módszerrel ellentétben 100%-os a keltetési arány —, hogy a háborús pusztítás következtében a Balaton fogas-állományában érzékeny károsodás következett be. Míg 1930—1940 között 600 km² kiterjedésű területen átlagban 172.230 kg volt a fogás, ez a mennyiség 1946-ban 67.539 kg-ra esett vissza.

A fent ismertetett új módszer szép reményekkel kecsegtet: kiküszöböli a vízben való keltetés hátrányait (iszaposodás, gombásodás, hálóról való lesodródás, rablóhalak kártevése, stb., stb.) és új utakat nyit meg a teljes kihasználásra törekvő keltetési módok számára, sőt a szállítást is megkönnyíti azzal, hogy a fiatal ivadékokat könnyebben lehet ellenőrizni és összegyűjteni a vízen kívüli való keltetéssel, mint a régebbi, magában a tóban végbemenő keltetési eljárás alkalmával. (sz)

KESZEG SZÁLKÁTLAN KÉSZÍTÉSE. Fasírozott

A megtisztított keszegeket lobogó sós vízben 3—5 percig főzzük, azután szitára szedjük. Gerincéről és bordáiról levéve, fejétől és uszonyaitól megtisztítva húsdarálón átdaráljuk, így a szálla a darálóban visszamarad. A halhúshoz áztatott zsemlet, egész tojást és egy kevés apróra vágott szalonnát vagy diónyi zsiradékot teszünk. Ízés szerint fűszerezük sóval, borssal, esetleg fokhagymával. Lapos pogácsákat formálunk belőle, morzsába forgatva forró zsirban vagy olajban kisütjük. Főzelékhez feltétnek tálaljuk.

Néhány szó a halásznegyudíjról

Írta: Kóczán Lajos

Az emberi élet elemezésénél óriási kérdés kerül elénk, mi lesz velünk, ha közeledünk a végső állomás felé, miből fogunk megélni, ha már munkaképtelenné válnunk, vagy baleset folytán megrokkannunk és keresetképtelenek leszünk, milyen viszonyok között fogjuk életünk utolsó napjait lemorzsolni, vajjon lesz-e miből eltemetni bennünket? Ez a probléma nem új keletű. Az egyes foglalkozási ágakban, különösen az állam, a vármegye és a községi, valamint a nagyobb vállalatok alkalmazottainál ezt a kérdést nyugdíjpénztárral, öregségi biztosítással oldották meg.

A halászati szövetkezetek új keletű intézmények, éppen ezért rengeteg elintézetlen és így megoldásra váró problémájuk van. Elsőrendű fontosságúnak tartjuk, hogy lapunk hasábjain a halásznegyudíj kérdését felvessük, közös megbeszéléssel és akarattal, együttműködéssel kísérjük meg megvalósítani ezt a nagyhorderejű, szociális kérdést is. Amit szükségessé tesz a hozzánk több oldalról beérkezett kérdések özöne is. Először a halásztársadalom előtt ezt a kérdést nagy általánosságban szeretném megvilágítani. A szövetkezeti látogatásaink során tapasztalt módszer, miszerint a kiöregedett és kevésbé munkaképes halász ingyen halászati lehetőséget kap a szövetkezeteknél, nem tekinthető végleges megoldásnak, csak az első szociális lépésnek, melyre a szövetkezetek maguktól jöttek rá. De éppen a szövetkezeti gazdálkodás bizonyította már be, hogy az összefogás, az együttműködés képes majdnem megoldhatatlannak látszó feladatokat is sikeresen megoldani. A halásznegyudíj kérdés is ilyen feladatnak látszik, tehát megkíséreljük annak egységes és helyes megoldását együttesen, közös munkával és áldozatvállalással.

Központunk már régebben foglalkozik ezzel a kérdéssel, bár még véglegesen kialakult tervünk nincsen, de már kirajzolódott főbb vonásokban előttünk ennek a helyes megoldása is. A végleges tervezethez szeretném megnyerni valamennyi halásztársunkat. Tudjuk nagyon jól, hogy mindnyájan foglalkoznak ezzel a gondolattal, de a gondolat elműlik, a szó elszáll maradandóbb nyom nélkül, ha tettekké nem válik. Felkérjük az összes szövetkezeti tagokat, hogy ennek a kérdésnek megoldásához ötletekkel, gondolatokkal járuljanak hozzá, ne sajnálják a fáradságot és közöljék velünk észrevételeiket és megjegyzéseiket, hogy azokból azután ki tudjuk választani a célunknak a legmegfelelőbbeket.

Az elgondolásunk nagy vonalakban a következő: létesítsünk a halászati szövetkezetek tagjai részére egy önszegélyző és nyugdíjpénztárt, melybe a szövetkezeti tagok — hívójuknak megfelelő összeget — fizetnének be járulékként. Mindegyik halász meg tudja állapítani, hogy a jelenlegi viszonyok mellett mekkora a létfenntartáshoz szükséges összeg. Ennek megfelelő járulékát fizetné be a pénztárba. Három, négy, vagy esetleg öt csoportot létesítenénk, mely 150, 200, 300, 400, 500, vagy esetleg még nagyobb összegű nyugdíjalapot képezne. Megállapítanánk országos viszonylatban, hogy ezen alapösszeg után mennyi lenne a havi járuléka. Ez az összeg külön kezelésű pénztárba futna be és szigorú előírás szabályozná ezen pénztárból történő kiutalásokat, kizárólag csak nyugdíj, betegszegélyezés, temetkezés céljaira szabadna csak megfelelő összeget kiutalni. Ezen pénztárt azonban semmiféle adminisztrációs, vagy más költség nem terhelhetné. A szövetkezeti tagok nyilvántartásba vétele — tagrevízió — folyamatban van. A nyilvántartás legfontosabb adatai a családi állapot, gyermekek száma és a születési év. Ha az összes szövetkezeti tag nyilvántartásba vétele megtörtént, akkor matematikailag kiszámíthatjuk a biztosítási feltételeket. A fiatal halásznemzedéknél, ahol hosszú befizetési lehetőség van, a járuléka kiszámítása nem okoz majd olyan nagy gondot, mint az idősebb halásznemzedékénél, kiknek csak pár évük van még hátra, hogy kenyerüket meg tudják keresni. Az is biztos, hogy az ú. n. „nyugalomba vonulás” után egyes tagok talán több pénzt kapnának kézhez, mint amennyit befizettek, éppen ezért szükség van arra, hogy a fiatalok az öregekért áldozatot hozzanak, hiszen majd ők is meg fognak öregedni, mikor is ő érettük meg az akkori fiatalok fognak áldozatot hozni.

Ezeket a gondolatokat kiértékelve, világos előttünk, hogy minden egyes halásznak magának kell eldöntenie, hogyha majdnem nyugdíjba kell mennie, milyen összegű nyugdíjat akar élvezni. Ha valaki pl. azt akarja, hogy nyugdíjba vonulása után havi 250.— Ft nyugdíjba részesüljön, akkor neki havonta azt a járulékot kell fizetnie, amely erre a 250.— Ft-os nyugdíjra esne. A befizetett összegeket külön — név szerinti kartotékon — kellene kezelni. A Központ ezért igazgatósága mellé egy külön nyugdíjbizottságot választana, mely esetről esetre elbírálná a nyugdíjigósultságot és megszábná a betegségi, rokkantsági, vagy más segélyek nagyságát.

Nagyjából ezek azok a gondolatok, amelyek bennünket foglalkoztatnak e kérdésben. Szerintünk ezt a szociális kérdést minél előbb meg kellene véglegesen ol-

dani, hogy lerakhassuk az alapját egy olyan intézménynek, mely reményt nyújt minden egyes halásznak a jövőjére és módot ad arra, hogy egymásért dolgozva biztossítsa öregségükben is a tisztességes megélhetés lehetőségét. Ezzel kapcsolatosan Halászlati Szövetkezeti Központunkhoz érkező leveleket a leg gondosabban át fogjuk vizsgálni és minden életrevaló gondolatot és ötletet fel fogunk használni arra, hogy mindnyájunk érdekét előbbre vigyük és a szövetkezeti tagok érdekében a halásznegyedj kérdését is a legpraktikusabban, a lehető legszociálisabban meg kell oldanunk.

SZÖVETKEZETI HÍREK

Értesítjük a Halászlati Szövetkezeteket, valamint azok tagjait, hogy Központunk útján a következő anyagok szerezhetők be:

Fonal és kötél áruk árai forg. adóval együtt:

$\frac{30}{8}$ -as cérna kg-ként — — —	86.— Ft	$\frac{1}{4}$ -es zsinór kg-ként — — —	19.60 Ft
$\frac{3}{6}$ -os halász fonal kg-ként — — —	15.80 Ft	$\frac{1}{8}$ -ös zsinór 25 m-enként — — —	2.— Ft
$\frac{3}{8}$ -as halász fonal kg-ként — — —	17.90 Ft	$\frac{1}{8}$ -as zsinór kg-ként — — —	29.60 Ft
$\frac{3}{10}$ -es halász fonal kg-ként — — —	19.30 Ft	$\frac{1}{10}$ -es zsinór 25 m-enként — — —	1.50 Ft
3 ágú inslég sodrott kg-ként — — —	15.60 Ft	8—16 mm-es kötél kg-ként — — —	14.— Ft

A kötelekből 100 méter súlya:

8 mm-es	4.50 kg	15 mm-es	7.50 kg
10 mm-es	5.50 kg	16 mm-es	8.50 kg
12 mm-es	6.50 kg		

A horgok árai jelenleg még változatlanok (lásd a HALÁSZAT 1—2 számát), ki látás van azonban arra, hogy csökkennek. Ha az árcsökkenés már megtörtént, jelenteni fogjuk.

Gumicsizmak. Előző számunkban közölt Hungária gyártmányú térdig érő gumicsizma olcsóbb lett. Új ára páronként: 100.76 Ft + 3% forg. adó.

Lágyéig érő gumicsizma ára páronként 144.06 Ft + 3% forg. adó

Gumikötény darabonként 56.— Ft + 3% forg. adó

Halászlati Szövetkezeti Központ

RÁCPONTY

A megtisztított pontyot egészben hagyjuk, megsózzuk és az oldalát 2 cm távolságban bevagdossuk és füstölt szalonna szeleteket teszünk a bevágásokba. A bőven zsírozott tepsi fenekére vékony szeletekre vágott burgonyát teszünk és pontyot ráállítjuk, tetejére nyers paradicsomot és zöldpaprikát rakunk. Sütőben sütjük; olvasztott zsírral és tejjel öntözzük. Tepsiben forrón tálaljuk.

SZERKESZTŐI ÜZENETEK

Olvasóink figyelmét felhívja a szerkesztőség arra a körülményre, hogy lapunk júliusi, augusztusi és szeptemberi száma olyan sűrűn jelent meg egymásután, hogy ezalatt nem volt mód arra, hogy mindenkinek a kérését kielégíthessük. Az elmaradt számokat feltétlenül meg fogjuk küldeni mindenkinek, aki igényt tart rá. — Félreértések elkerülése végett nyomtatékosan felhívjuk előfizetőink figyelmét arra, hogy az előfizetési kedvezmény csak magánszemélyekre vonatkozik a megadott keretben, tehát jogi személyek (mint pl. Szövetkezetek, Bokrok, Társulatok, Hivatalok, Intézmények, stb), valamint a nem halász, nem hor-

gász és nem állami tisztviselő olvasók nem részesülnek az előfizetési (félárú) kedvezményben. — **HALÁSZOK!** A lapmai számát minden, a tagrevízió sikerrel keresztül jutott, halász kézhez kapta. Kérjük, hogy e laphoz csatolt megrendelő levelezőlapot kellően kitöltve küldje vissza mindenki, aki a lap olvasótáborához akar, vagy szeretne csatlakozni. A levelezőlapra bélyeget nem kell ragasztani. — **Többeknek.** Szíves elismerésüket hálásan köszönjük. Az építő kritikát örömmel fogadjuk. Véleményük eggyel több ok arra, hogy a magunkra vállalt feladatok érdekében lelkesedéssel dolgozzunk. — **Figyelő.** A legutóbb beküldött apró közleményeit köszönjük és felhasználjuk. — **Ínyenc.** Hasábjainkon alkalm szerint fogunk halelkesztési módokat (halrecepteket) is közé tenni, a jó halétel is halfogyasztás propagandája. — **Gondozzuk a hálóanyagot!** Tudjuk, hogy manapság milyen rendkívül drága a háló anyaga. Azt is tudjuk, hogy a háló használhatósága nem csak azért van időbeli-

leg korlátozva, mert szakad, hanem azért is, mert szétmállik. Ezt bizonyos, apró, mikroszkópikus szervezetek okozzák, amelyek ellen a háló konzerválásával szokás védekezni. E kérdés gyakorlati fontosságának tudatában a Földművelésügyi Minisztérium támogatásával nagyszabású hálókonzerválási kísérletek indulnak meg, ezeket a Halélettani Intézet végzi és bekapcsolódik a munkába valamennyi halászati szövetkezet is. A kérdés elméleti és gyakorlati részével dr. Woynarovich Elek foglalkozik, aki vizsgálatainak eredményével lapunk hasábjain fog beszámolni. — **Néhány szó a szakcikkekről.** Többen fordultak kiváló szakembereink, tudományos Intézetek vezetői és beosztottjai közül a lap szerkesztőségéhez azaz a kérdéssel, hogy: „A HALÁSZAT szaklap — az általános limnológia (édesvíztudomány) egykori és jelenleg egyetlen szószólója — nem fog szakcikket közzétenni?” Válaszunk erre a komoly és égető kérdésre: A HALÁSZAT mindenképen hű marad szakszerű múltjához. Adni, nyújtani kíván olvasóinak. A lap rendeltetéséhez híven tanító, nevelő, irányító és hirdető folyóirat. Népszerűsít, de nem lealacsonyít. Tekintettel van az olvasói igényére, akik között a kevéssé iskolázott halászok, gyakorlati élettel szorosan együtt működő iparosok és kereskedőkön kívül felsőbb — egyetemi — tanulmányokat végzett tógazdák, mérnökök, kutatószakemberek, horgászok és akvaristák, tógazdaságok és szövetkezetek, Intézmények, Intézetek és Hivatalok szaktisztviselői is nagy számmal vannak képviselve a műkedvelőkön kívül. A lap ezenfelül a külföld felé a MAGYAR HALÁSZAT-nak is a képviselője. A lap elveszteni teljesen szakíróit és olvasóinak (előfizetőinek) nagy százalékát, ha teljesen felhagyja szaklap jellegével, nemszólva a külföld véleményéről. Lapunk magyar kultúrát jelent és hirtet, tehát nem szabad belső értéktelenséget elárulnia. Mindezek szemmel tartása mellett, abban a tudatban, hogy hazánknak világhírnévre szert tett szakemberei voltak és vannak a halászat, tógazdaság és limnológia berkeiben, lapunk, mint eme tudás letéteményese és szócsöve olvasóink előtt és a belső kincseivel, értékeivel mindig dicsekvő, versengő külföld felé nem maradhat le. A lap régmúltja, de a külföldi példák is (Allg. Fischerei Zeitung, Bul-

letin de pisciculture, Österreichische Fischerei Zeitung és Schweizerische Fischerei Zeitung, stb.) azt mutatják, hogy igen is van mód és lehetőség, hogy ne csak népszerűsítő közlemények lássanak napvilágot, hanem a tárcákon (élmények, tréfák, karcolatok) kívül komoly bel- és külföldi szakcikknek jelenhessenek meg, a nélkül, hogy azok egymás rovására lennének, avagy mind a szakszerzők, mind az olvasók hátrányát szolgálnák. Ez csupán és egyszerűen anyagiakon múlik. Ha van biztos fedezetünk, akkor van alapunk és akkor meg tudunk jelenni havonta kétszer is sok és különböző, változatos tartalommal, melyben örömet lel és tanulságot talál mind a halász és családjá, mind a szakember egyaránt. Ma egyelőre — szűkös viszonyaink között — azt kell néznünk, hogy a rendelkezésre álló keretekben nyújtunk mindenkinek valami keveset, de alaposat. A lapunk is újjáépít és fejleszti a hazai haltermelést, de ezt az alapoknál kell kezdeni és később fokozhatja tartalmát szakszerűbb vonalon csak, ha majd lesz helye — elméleti jellegű, elvontabb — szakcikknek számára is. — Helyszűke miatt az **előfizetők névsora** e számunkból kimaradt. — **M. B. Budapest.** A beküldött tréfás közleményeket köszönettel vettük. Mielőbb közlésre kerülnek. — Minden reményünk meg van arra is, hogy a lap hasábjain **képeket** is közöljünk, a papirus akadály egyszóval elhárult. — **Figyelem!** A lapunknak van már saját postatakarékpénztári csekk száma: 10.094 HALÁSZAT szaklap, Budapest. A jövőben e száma fizessük be előfizetési díjainkat. — **Halászmesterek!** A halásznemzedéket tanítani kell szerszámismeretre és szerszámkezelésre. A lap kér e kérdésekkel szorosan összefüggő cikkeket, leírásokat. Kézírással cikk — levél is jó. A tanító rajzokat majd hozzá csináltatjuk. A lap ne csak olvasmány legyen, hanem nevelő, tanító, okosító-felvilágosító tankönyvpótlék. — **Tudakozó.** Még kapható Dr. Woynarovich Elek: „Halgazdaságtan“ c. sokszorosított jegyzete. Ára: 31.— Ft. Megrendelhető közvetlenül a szerzőnél, illetőleg a lap (a szerkesztőség) útján. — Sajnálattal értesítem olvasóinkat, hogy könyvlerakatunkban **elfogyott** Dr. Unger Emil: „A haltermelés biológiai alapjai“ c. füzetecske. A többi munka azonban kapható és megrendelhető.

ÁRJEGYZÉS. Magyar Haltenyésztők Értékesítő Részvénytársaságának hal-árjegyzése a budapesti nagybani árakról 1947. augusztus hónapban:

Élőponty	10.00—12.00 Ft	Kecsege	8.00 Ft
Jegelt ponty	6.00— 8.00 „	Csuka	— —
Harcsa	8.00—15.00 „	Márna	6.00 „
Fogassüllő	9.00—14.00 „	Ónhal	4.00— 6.00 „
Kőszüllő	5.00— 6.00 „	Keszeg	1.00— 3.00 „

SUMONYI TÓGAZDASÁG
Ióth József és társai
HALKERESKEDÉSE

Budapest
IX., Központi Vásárcsarnok.
Telefon: 384-575.

FENYŐ VILMOS
hal- és rák kereskedése

Telefon: 389-133.
Budapest, IX., Pipa-u. 4.

CSERKÉSZBOLT
SZÖVETKEZET

Központi iroda: VI., Hajós-u. 14.
125-015. 125-950.

Mindenféle sport-, halász- és
horgász felszerelések.

Üzletei:

Budapest, V., Nagy Sándor-u. 6.
Telefon: 125-010.

Budapest, VIII., Rákóczi-u. 67.
Telefon: 139-248.

32 vidéki városban van lerakat.

Semperit Kaucsuk Kft.

Wimpassing Reithoffer
Semperit-Matador
gumicsizmák nagy választékban
Főüzlet: Budapest, VI., Andrássy-
út 8. 122-459.
Fióközlet: Budapest, IV., Váci-út 9.
182-078.

BARTA LIPÓTNÉ
halkereskedő

Telefon: 184-499.
Budapest, IX., Pipa-u. 4.
Központi Vásárcsarnok.

Halászháló

puha inslég és kötél, hálófonal,
parafa-alattság, rebzsinór min-
den mennyiségben kapható

ÁDÁM MIKSA Rt-nál,
Budapest.

Főüzlet: VII., Thökölyi-út 16. sz.
A keleti pályaudvar indulási ol-
dalával szemközt. Telefon: 425-741.

A lap kiadásáért felelős: *Faragó Sándor.*
Lapzártá: Minden hó 25-én.

MAGYAR ÁLLAMI HAL- ÉS NÁDGAZDASÁGI ÜZEMEK

V., Teleki Pál-u. 7.

Telefon: 188-407.

Telefon: 188-556.

Ajánlja első osztályú stukatur fonatát és nád pallóit.

Mindenkori napi áron.

Kereskedőknek — viszonteladóknak — árengedmény.

Halárúsító telepe: IX., Gönczy Pál-u. 4.

Telefon: 184-024.

PRISTER MŰVEK

hydrotechnikai és építő r. t.
Budapest, XII., Maros-utca 6/a.
Telefon: 160-830.

Sado házi kiserítő. Szabadalma-
zott derítőbetétek, biológiai szenny-
viztisztítók, szennyvíztemelő tele-
pek, mélyépítés-vizépítés.

Kaphatók újra a HALÁSZAT könyvei:

Természetes pisztrángos vizeink hasznosítása

Irták: Dr. Mika Ferenc és Dr. Varga
Lajos. Számos képpel. 20.— Ft.

*A rák életmódja, fogása, elterjedése és
telepítése.*

Irtá: Vásárhelyi István. Számos kép-
pel. 4.— Ft.

A pénzés pér (Thymallus thymallus L.)

Irták: Dr. Mika Ferenc és Dr. Varga
Lajos. Számos képpel. 4.— Ft.

Magyarország halai és halászata.

Irtá: Dr. Unger Emil. Számos kép-
pel. 20.— Ft.

A pészmapocok.

Irtá: Vásárhelyi István. Számos kép-
pel. 4.— Ft.

A halak hideggel való konzerválása.

Irtá: Dr. Unger Emil. 3.60 Ft.

Bácskai halász szakácskönyv. 2.— Ft.

Megrendelhetők valamennyi könyvke-
reskedésben.

6 erakat-főbizományos: KILIÁN FRIGYES
otóda m. egyetemi könyvkereskedése.
Budapest, IV., Haris-köz 2.

ILLIK VIKTOR

halnagykereskedő és halászmester
Elvállalok minden tó és vad tó lehalászást
Veszek mindenféle folyóvízi és tógaz-
dasági halat.

Iroda és üzlet: Budapest, XIII., Dunasor 1.
Csárda: Budapest, XIII., Népsziget

Steiner Dezső

*Hal, vad, baromfi nagy-
ban és kicsinyben.*

Rákóczi téri vásárcsarnokban 7-5-ig.
Lakásán: VIII., Horánszky-u. 1. d. u.
5 óra után. Telefon: 135-104.

Piröncsák Irma halkereskedő

Veszek mindenféle
folyóvízi és tavi halat.

Iroda: IX., Imre-u. 4. Telefon: 384-256.
Üzlet: IX., Tolbuehin krt. 1-3. 184-522.

Major János vaskereskedése

horgász és halász cikkek,
vas, acél és háztartási áruk.

VIII., Rákóczi-út 59. Telefon: 139-232.

Hirdessen a HALÁSZAT-ban

A hirdetés ára:

6 cm. széles hirdetés mm-ként 1 Ft.
12 cm. széles hirdetés mm-ként 2 Ft.

Jól jár aki ősszel, télen

EMERGÉ tartóstalpú bőrcipőben
jár.